

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Przedmowa	XVII
Rozdział I. Pojęcie i charakter podatku jako dochodu publicznego	1
§ 1. Uwagi ogólne	1
§ 2. Definicja podatku	2
§ 3. Struktura podatku	5
§ 4. System podatkowy i klasyfikacja podatków	14
§ 5. Zasady systemu podatkowego	18
§ 6. Funkcje systemu podatkowego	21
Rozdział II. Standardy polskiego prawa podatkowego	23
§ 7. Źródła prawa podatkowego	23
I. Uwagi ogólne	23
II. Źródła prawa podatkowego w Konstytucji RP	24
III. Ustawy podatkowe	28
IV. Rozporządzenia jako źródło prawa podatkowego	32
V. Miejscowe prawo podatkowe	33
§ 8. Zasady tworzenia prawa podatkowego w świetle Konstytucji RP	35
Rozdział III. Ordynacja podatkowa – część materialna	42
§ 9. Zagadnienia ogólne	42
§ 10. Prawo o zobowiązaniach podatkowych	46
I. Obowiązek podatkowy	46
II. Zobowiązanie podatkowe i sposoby jego powstania	48
III. Struktura zobowiązania podatkowego	51
IV. Termin i zasady płatności podatków	54
V. Zaległości podatkowe	57
VI. Nadpłata podatku	62
VII. Preferencje podatkowe – ulgi w spłacie podatku	64
1. Uwagi ogólne	64
2. Problem klauzul generalnych i uznania administracyjnego	67
3. Aspekty proceduralne ulg w spłacie podatku	70
4. Ulgi w spłacie podatków a pomoc publiczna	72
VIII. Potrącenie podatkowe (kompensata podatkowa)	73
IX. Przeniesienie własności rzeczy lub praw majątkowych na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego w zamian za zaległości w płatności podatków państwowych lub samorządowych	76
X. Pozostałe preferencje podatkowe	77

XI. Wygasanie zobowiązań podatkowych	78
XII. Zabezpieczenie zobowiązań podatkowych	80
1. Uwagi ogólne	80
2. Sposoby zabezpieczenia podatkowego w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji	82
3. Sposoby zabezpieczenia podatkowego według Ordynacji podatkowej	83
4. Hipoteka i zastaw skarbowy – zagadnienia wstępne	84
5. Hipoteka podatkowa	85
6. Zastaw skarbowy	88
XIII. Odpowiedzialność za wykonanie zobowiązań podatkowych	90
1. Uwagi ogólne	90
2. Odpowiedzialność podatnika	90
3. Odpowiedzialność płatnika i inkasenta	93
4. Odpowiedzialność następców prawnych	94
5. Spadkobiercy jako następcy podatkowi	94
6. Sukcesorzy przekształceń i połączeń osób prawnych jako następcy podatkowi	96
7. Zapisobiercy jako następcy podatkowi	98
8. Odpowiedzialność osób trzecich	98
9. Rozwiedziony małżonek podatnika	100
10. Członek rodziny podatnika	100
11. Nabywca przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	101
12. Odpowiedzialność za firmanctwo	102
13. Odpowiedzialność osób trzecich za zaległości podatkowe związane z władaniem nieruchomościami oraz wykorzystywaniem ich do prowadzenia działalności gospodarczej	103
14. Wspólnicy spółek osobowych	104
15. Członkowie zarządu spółek kapitałowych	105
16. Nowo powstała (nowo zawiązana) osoba prawna	106
17. Gwarant (poręczyciel) zobowiązania podatkowego	106
18. Odpowiedzialność związana z zaległościami w podatku od towarów i usług	107
XIV. Przeciwdziałanie wykorzystywaniu sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych	108
Rozdział IV. Ordynacja podatkowa – część procesowa	110
§ 11. Prawne aspekty kodyfikacji procedur podatkowych	110
§ 12. Zasady ogólne postępowania podatkowego	115
I. Katalog zasad ogólnych	116
1. Zasada legalizmu	116
2. Zasada prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie do organów podatkowych	118
3. Zasada udzielania niezbędnych informacji i wyjaśnień o przepisach prawa podatkowego pozostających w związku z przedmiotem tego postępowania	120
4. Zasada prawdy obiektywnej	122
5. Zasada czynnego udziału strony w postępowaniu	124
6. Zasada przekonywania strony	125

7. Zasada szybkości postępowania	126
8. Zasada pisemności	127
9. Zasada dwuinstancyjności postępowania podatkowego	128
10. Zasada trwałości ostatecznych decyzji podatkowych	128
11. Zasada jawności postępowania wyłącznie dla stron	129
§ 13. Uczestnicy postępowania podatkowego	130
I. Organy podatkowe i ich właściwość	130
II. Państwowe organy podatkowe	132
III. Samorządowe organy podatkowe	134
IV. Właściwość miejscowa organów orzekających o odpowiedzialności osób trzecich	136
V. Zasady ustalania właściwości miejscowej organu podatkowego w przypadku zmiany miejsca zamieszkania lub siedziby podatnika w trakcie roku podatkowego	136
VI. Spory o właściwość organów podatkowych	138
§ 14. Wyłączenie pracownika organu podatkowego oraz organu podatkowego	140
§ 15. Strona i podmioty uprawnione do uczestnictwa w postępowaniu na prawach strony	144
§ 16. Ogólne instytucje procesowe i czynności materialno-techniczne postępowania podatkowego	149
I. Załatwianie spraw	149
II. Doręczenia	154
III. Wezwania	158
IV. Przywrócenie terminu	160
V. Metryka, protokoły i adnotacje (czynności materialno-techniczne)	162
VI. Udostępnianie akt stronie postępowania	163
VII. Zawieszenie postępowania podatkowego	164
VIII. Kary porządkowe	167
IX. Koszty postępowania	168
§ 17. Przebieg postępowania podatkowego (tryb zwyczajny i tryby nadzwyczajne)	169
I. Tryb zwyczajny postępowania podatkowego	171
1. Wszczęcie postępowania	171
2. Postępowanie wyjaśniające (dowodowe)	177
3. Przesłuchanie świadka	181
4. Rozprawa	189
5. Decyzje i postanowienia oraz zwyczajne środki odwoławcze	190
6. Wygaśnięcie decyzji	195
7. Postanowienie	196
8. Odwołanie	196
9. Zażalenia	199
II. Nadzwyczajne tryby wzruszenia decyzji ostatecznej	199
1. Wznowienie postępowania	199
2. Stwierdzenie nieważności decyzji podatkowej	201
3. Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej	203
Rozdział V. Inne rodzaje postępowań w sprawach podatkowych	205
§ 18. Interpretacje przepisów prawa podatkowego	205
§ 19. Współdziałanie	213

§ 20. Przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania	219
§ 21. Czynności sprawdzające	225
§ 22. Kontrola podatkowa	227
§ 23. Zaświadczenia	234
Rozdział VI. Pośrednie podatki państwowe	236
§ 24. Podatek od towarów i usług	236
I. Zagadnienia teoretyczne	236
II. Zakres podmiotowy podatku	246
III. Zakres przedmiotowy podatku	251
IV. Podstawa opodatkowania i stawki podatku	258
V. Obowiązek podatkowy	259
VI. Odliczenie i zwrot podatku naliczonego	260
VII. Obowiązki podatników	262
VIII. Procedury szczególne	263
§ 25. Podatek akcyzowy	264
§ 26. Podatek od gier	281
Rozdział VII. Bezpośrednie podatki państwowe	286
§ 27. Podatek dochodowy od osób fizycznych	286
I. Uwagi ogólne	286
II. Podmiotowy zakres opodatkowania	287
1. Status rezydenta i nierezydenta	287
2. Stan cywilny i rodzinny jako przesłanka różnicowania zasad opodatkowania	290
3. Opodatkowanie wspólników spółek osobowych i spółki cywilnej	294
4. Wyłączenia podatkowe	295
III. Przedmiotowy zakres opodatkowania	296
1. Przychód	296
2. Koszty	298
3. Dochód i strata	300
IV. Przegląd najważniejszych kategorii przychodów objętych podatkiem dochodowym	301
1. Przychody ze stosunku pracy	301
2. Przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej	301
3. Przychody z działalności wykonywanej osobiście	304
4. Przychody z działów specjalnych produkcji rolnej	304
5. Przychody z odpłatnego zbycia nieruchomości	305
6. Przychody ze sprzedaży ruchomości	306
7. Przychody kapitałowe	306
8. Przychody z giełdy	306
9. Przychody z najmu lub dzierżawy	306
10. Pozostałe przychody objęte podatkiem dochodowym	307
V. Zwolnienia podatkowe	308
VI. Technika obliczania podatku dochodowego od osób fizycznych	309
VII. Ulgi w podatku dochodowym od osób fizycznych	312
VIII. Formalności podatkowe	317
§ 28. Uprozczone formy podatku dochodowego od osób fizycznych	319
I. Uwagi ogólne	319

II. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	320
1. Oświadczenie o wyborze formy opodatkowania	320
2. Zakres podmiotowy	320
3. Przedmiot opodatkowania i stawki podatkowe	322
4. Tryb i warunki płatności	326
III. Zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych	327
§ 29. Podatek dochodowy od osób prawnych	329
I. Zagadnienia teoretyczne	329
II. Zakres podmiotowy podatku dochodowego od osób prawnych	331
III. Zakres przedmiotowy podatku dochodowego od osób prawnych	335
IV. Zwolnienia podmiotowe i przedmiotowe	345
V. Podstawa opodatkowania i ulgi ją korygujące	347
VI. Skala i stawki podatkowe	350
VII. Tryb płatności podatku dochodowego od osób prawnych	353
VIII. Ryczałt od dochodów spółek kapitałowych (tzw. estoński CIT)	356
IX. Opodatkowanie wyrównawcze jednostek składowych grup międzynarodowych i krajowych	358
§ 30. Podatek tonażowy	365
I. Zakres podmiotowy	367
II. Zakres przedmiotowy	368
III. Podstawa opodatkowania i wysokość podatku	369
IV. Pobór podatku	370
§ 31. Podatek od wydobywania niektórych kopalin	370
§ 32. Podatek od instytucji finansowych	379
§ 33. Podatek od sprzedaży detalicznej	380
§ 34. Zryczałtowany podatek od wartości sprzedanej produkcji okrętowej	381
Rozdział VIII. Podatki samorządowe	386
§ 35. Opodatkowanie nieruchomości	386
I. Uwagi wstępne	386
II. Podatek od nieruchomości	391
1. Geneza podatku	391
2. Podmiot opodatkowania	393
3. Przedmiot opodatkowania	394
4. Zwolnienia w podatku od nieruchomości	396
5. Podstawa opodatkowania i stawki podatkowe	397
6. Tryb i warunki płatności	400
III. Podatek rolny	402
1. Geneza podatku	402
2. Zakres podmiotowy	404
3. Przedmiot opodatkowania	405
4. Zwolnienia	406
5. Podstawa opodatkowania oraz stawki podatkowe	408
6. Ulgi w podatku rolnym	410
7. Tryb i warunki płatności	412
IV. Podatek leśny	414
1. Geneza podatku	414
2. Przedmiot opodatkowania	415
3. Podmiot opodatkowania	415

4. Podstawa opodatkowania i stawki podatkowe	416
5. Zwolnienia	417
6. Tryb i warunki płatności	417
§ 36. Podatek od spadków i darowizn	418
I. Geneza podatku	418
II. Modele podatku	420
III. Zakres opodatkowania	422
IV. Zwolnienia z opodatkowania	424
V. Obowiązek podatkowy	428
VI. Podstawa opodatkowania	429
VII. Skala podatkowa	433
VIII. Ulga mieszkaniowa	434
IX. Zasady płatności	436
§ 37. Podatek od czynności cywilnoprawnych	437
§ 38. Karta podatkowa	443
I. Istota ryczału jako uproszczonej formy opodatkowania	443
II. Zakres opodatkowania	444
III. Zasady płatności	446
§ 39. Podatek od środków transportowych	448
Rozdział IX. Międzynarodowe prawo podatkowe	450
§ 40. Zakres i pojęcie międzynarodowego prawa podatkowego	450
§ 41. Międzynarodowe podwójne opodatkowanie i sposoby jego eliminacji	451
§ 42. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania	456
I. Status prawny i znaczenie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	456
II. Zakres przedmiotowy i podmiotowy umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	460
III. Zasady rozdziału roszczeń podatkowych w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania	464
IV. Postanowienia szczególne umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	472
§ 43. Prawo UE a bilateralne umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania	477
§ 44. Raje podatkowe	480
§ 45. Międzynarodowe konwencje wielostronne	485
I. Konwencja arbitrażowa	485
II. Konwencja o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach podatkowych	487
III. Wielostronna konwencja implementująca środki traktatowego prawa podatkowego mające na celu zapobieganie erozji podstawy opodatkowania i przenoszeniu zysku	488
Rozdział X. Prawo podatkowe Unii Europejskiej	493
§ 46. Wprowadzenie do prawa podatkowego UE	493
I. Źródła prawa UE	493
II. Zasada niedyskryminacji i zakaz protekcjonizmu podatkowego	496
§ 47. Harmonizacja podatków pośrednich	501
I. Podatek od wartości dodanej	501

II. Podatek akcyzowy	507
III. Podatki pośrednie od gromadzenia kapitału	509
§ 48. Harmonizacja podatków bezpośrednich	511
I. Cechy harmonizacji podatków bezpośrednich	511
II. Dyrektywy odnoszące się do opodatkowania dochodów osób prawnych	511
III. Przeciwdziałanie agresywnej optymalizacji oraz unikaniu opodatkowania	519
§ 49. Wymiana informacji. Współpraca w sprawach podatkowych w UE	526
I. Ogólna charakterystyka współpracy w sprawach podatkowych	526
II. Wymiana informacji oraz pomoc w zakresie doręczeń pism urzędowych w podatku od wartości dodanej	526
III. Wymiana informacji oraz pomoc w zakresie doręczeń pism urzędowych w podatku akcyzowym	528
IV. Wymiana informacji oraz pomoc w zakresie doręczeń pism urzędowych w podatkach bezpośrednich	528
V. Współpraca w zakresie poboru zobowiązań podatkowych	530
Rozdział XI. Parapodatki	532
§ 50. Pojęcie i cechy opłat oraz parapodatków	532
§ 51. Opłata skarbową	533
§ 52. Opłaty lokalne	535
I. Uwagi ogólne	535
II. Opłata targowa	535
III. Opłata miejscowa oraz opłata uzdrowiskowa	536
IV. Opłata od posiadania psów	538
V. Opłata reklamowa	539
§ 53. Opłata planistyczna	541
§ 54. Opłata adiacencka	543
§ 55. Opłata eksploatacyjna oraz inne opłaty geologiczne	545
§ 56. Opłaty w prawie wodnym	546
§ 57. Opłata od środków spożywczych (tzw. opłata cukrowa)	547
Indeks rzeczowy	551